

GULÁCSY LAJOS (1882-1932)*Harmathullás (Női akt fák között) | Dew (Female Nude among the Trees), 1904-1905*

Olaj, papírlémez | Oil on paperboard, 43,5 x 53,6 cm

Jelezve balra lent | Signed bottom left: Gulácsy L

Kezdő ár | Starting price: 15 000 000 Ft / 37 500 EUR

Becsérték: 30 000 000 – 40 000 000 Ft

Estimate: 75 000 – 100 000 EUR

AUKCIONÁLVA | AUCTIONED:

| BÁV 19. aukció, 20. tétel

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

| egykor Sömjén György gyűjteményében

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

| Szij Béla: Gulácsy Lajos. Corvina Kiadó, Budapest, 1979, 95. kép

| Szabadi Judit: Gulácsy Lajos. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983, 121.

| Marosvölgyi Gábor: Gulácsy Lajos.

Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest, 2008, 101; 229, (106. kép; 35. színes tábla)

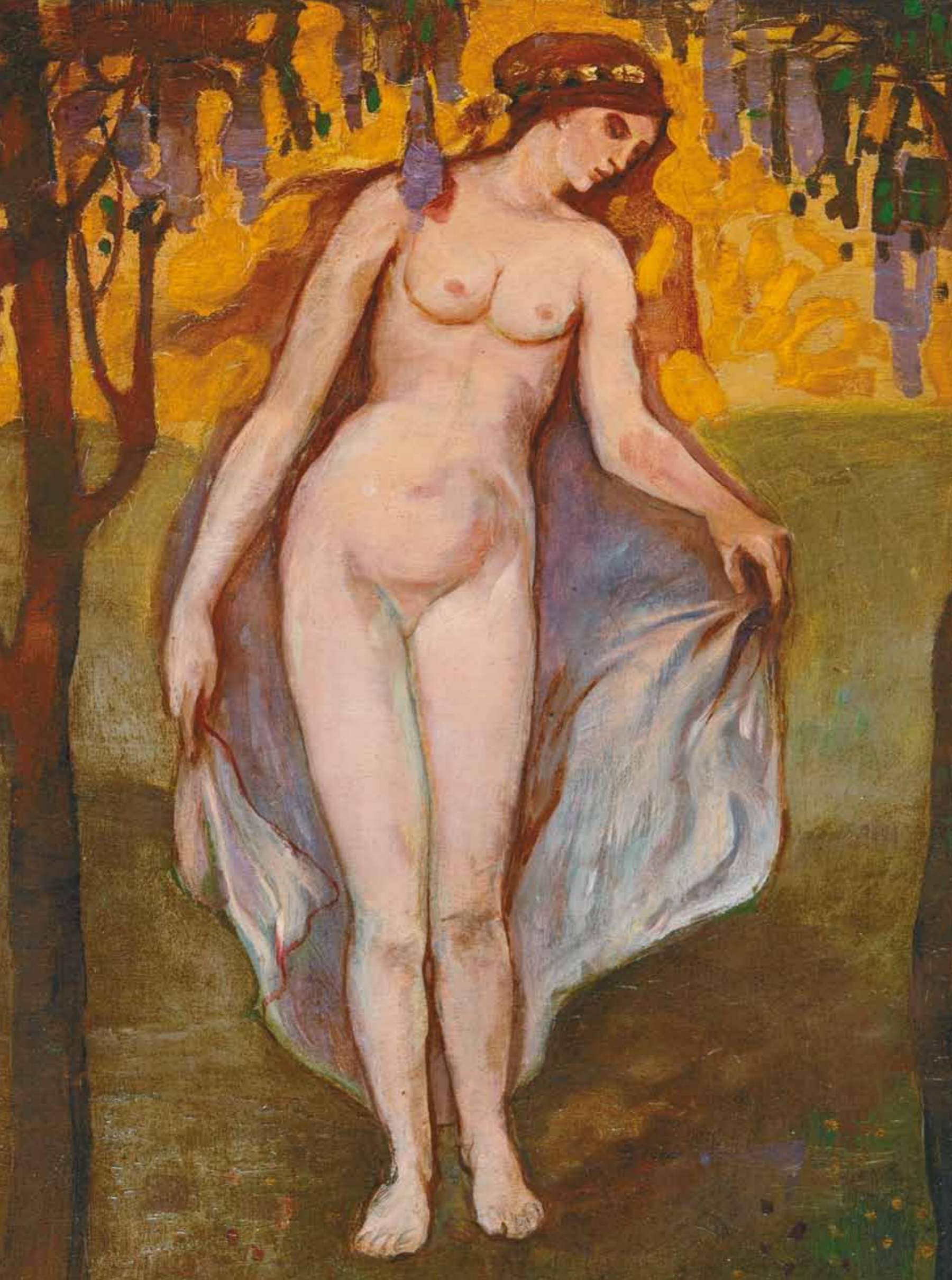
1. Ferdinand Hodler: Tavasz, 1901

2. Gustav Klimt: Vizikigyók II., 1907
Magántulajdon

„Gulácsy Lajos, abszolút festő. A vonalon, színén és formán túl azonban más is érdekl. Elsősorban költő, aki ecsettel írja álmait. [...] Ebből következik természetesen az is, hogy benne a költő és piktör elválaszthatatlanul egyesül tökéletes harmóniában. [...] Gulácsy az emlékezések poétája s képein mindig ott érezzük a jelen és a múlt közt fátyolosan úszó levegő gyöngyszürke tónusát. A tavasz, amelyet fest, nem most ragyog a kipattanni készülő enyves gesztenyebarkák közt, rég elmúlt tavasz az, amelyre valaki egy őszi estén emlékszik vissza” – írta Kárpáti Aurél 1913-ban. Gulácsy életművében a festészet, a költészet és a zene elválaszthatatlan egységben forrt össze.

Pauline Holseel címen, utólag összeválogatott írásaiból szőtt regénye, szimbolikus elemekben gazdag, fantasztikus és rejtélyes műveihez is megoldókulcsokkal szolgál. A Harmathullás című festményének előterében reneszánsz Vénuszokat megidéző, ruhátlan nőalak áll színpompás fák árnyékában, háttérben pedig a hajnalhasadásban gyönyörködő szerelmespár jelenik meg. „...alakjai nem az életből vannak kiszakítva, nem is vizionikus képzelmenyek vagy spiritualisztikus látományok. Egyszerűen festői vágyak nyernek itt életet. Egymásba fonódó amorf alakzatok képeznek csodálatos összhangot, melyből a hárfa síró zenéjét véljük kisugározni

látni. A zenét látjuk. A színek csillogó, dús, gazdag muzsikája, mely belélopkodja érzetünkbe azt a csodálatos extázist, melyet csak egy mai, intenzív kulturéletet élő individuum tudhat élvezni, egy különös elragadtatást, mely nagyobb gyönyörűséget, tisztább, nemesebb izgalmakat okoz, mint bármely más, a művészethez kapcsolt élvezet.” Ezeket a sorokat bár Gulácsy Lajos írta, de nem saját művei, hanem Gustav Klimt, a bécsi szecesszió egyik legkiemelkedőbb mesterének művészete ihlette. Az önvalomásnak is beillő gondolatok szorosan kapcsolódtak azokhoz a szimbolista nézetekhez, melyek szerint a színek éppúgy képesek hallási ingereket kiváltani, mint ahogyan

3. Gustav Klimt: A szobrászat allegóriája, 1889

4. Alfons Mucha: Tavasz, 1896

betűk, szavak vagy verssorok is megfeleltethetőek a különböző színeknek. A szimbolista festők által kedvelt szinesztézia-elméletekben a különböző érzékek összekapcsolódnak, és hangulati alapon való azonosításuk magasabb szinten fejezi ki a festő, költő vagy zeneszerző által megálmodott ideát. A színekkel kifejezhető zeneiség Gulácsy festészetének épp olyan lényegi meghatározója, mint az általa 1908-ban méltatott Klimt művészetének. A színakkord és színszimfónia szóösszetételek Gulácsy számára valóságosan átélhető élményt jelentettek. Ahogy az általa imádott reneszánsz művészetnek, úgy festészetének is egyik kulcsfogalma a nosztalgia. Vágyakozás elmúlt vagy sosem létezett dolgok, vélt vagy valós események után, csillapíthatatlan sóvárgás az elveszett „aranykor” iránt. Mindennek megidézésére szolgáltak azok a misztikus hangulatú jelmezes előadások is, melyeknek Gulácsy tevékeny részese volt,

és a Na'Conxypan képzeletbeli mesevilágának megalkotása képben, versben és regényben.

Gulácsy Pauline Holseelt, az elérhetetlen nőideált megidéző regényében folyton-folyvást visszatér a kert mint szimbolikus világmodell témájához: „A tavaszba olvadó napok mindig kedvesek voltak neki. Most is eső áztatta át az egész kertet, utat, pászitot; a fákat, melyek víztől áthatott lombjaikat búsán eresztették le, mint egy ezüstös, csillogó kárpitot, mely mögött valami kedves, bánatos zenét játszik hárfá húrjain egy fekete ruhába öltözött leány. A halk zenéből már csak az elkésett accordok ütök meg füleinket. A régen elhangzott dalt véljük a szomorú kertben ismét hallani. [...] Tiszta költészet. Szent hazugságok, melyek fölemelnek, elkábítanak, mámorba ringatnak, elragadtatásba ragadnak bennünket. És a zene, az teljes hipnoziszba, álomvilágba ragad.” Ez Gulácsy Lajos egyedi, varázslatosan gyönyörű művészetének esszenciája.

RUM ATTILA